

# Årsplan St. Sunniva skole

**Fag: Samfunnsfag**

**Trinn: 7.trinn**

**Lærere: Harald Emil Verpe og Eli Aareskjold**

**Felles kompetansemål for mellomtrinnet (5.-7. Trinn) - gjennom hele året når det passer med tema**

- Utforske korleis menneske i fortida livnærte seg, og samtale om korleis sentrale endringar i livsgrunnlag og teknologi har påverka og påverkar demografi, levekår og busetjingsmønster.
- Beskrive geografiske hovudtrekk i ulike delar av verda og reflektere over korleis desse hovudtrekka påverkar menneska som bur der.
- Reflektere over korleis ein sjølv og andre deltek i digital samhandling, og drøfte kva det vil seie å bruke dømmekraft sett i lys av reglar, normer og grenser.
- Reflektere over kvifor konflikhtar oppstår, og drøfte korleis den enkelte og samfunn kan handtere konflikhtar. (5. trinn og 7. trinn)

Periode	Hovedområde/ Kompetansemål	Læremål	Tverrfaglige temaer/ lærestoff	Arbeidsmåter	Vurderingsformer
August og gjennom året	Reflektere over korleis ein sjølv og andre deltek i digital samhandling, og drøfte kva det vil seie å bruke dømmekraft sett i lys av reglar, normer og grenser.	*kunne fortelle om positive og negative sider ved bruk av internett *lære viktige nettvettregler som alle bør følge *vite hva du skal se etter når du vurderer nettet som kilde til kunnskap *kjenne til regler for personvern	Kapittel "På nett med vett" i Midgard 7. Aktuelle eksempler: Snapchat, TikTok og Instagram.	Lese og diskutere i klassen.  Samtale og refleksjon om nettvett i bruk av sosiale og digitale medier	Klassediskusjoner.

August - september	Utforske korleis menneske i fortida livnærte seg, og samtale om korleis sentrale endringar i livsgrunnlag og teknologi har påverka og påverkar demografi, levekår og busetjingsmønster.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne fortelle om noen av de viktigste oppdagelsesreisene europeerne gjorde mellom år 1200 – 1600</li> <li>*gi eks på noen av de kulturene europeerne møtte på sine oppdagelsesreiser</li> <li>*fortelle om hva reisene førte til for kulturene og menneskene europeerne møtte</li> <li>*kunne lese og bruke historiske kart</li> </ul>	Kapittel “De store oppdagelsesreisene”, “Renessanse og opplysningstid” og “Fra pest og krise til bedre tider” i Midgard 7.	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.
September-november	Reflektere over korleis møte mellom menneske har bidrege til å endre korleis menneske har tenkt og ulike samfunn har vore organiserte.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne forklare hva som kjennetegner renessansen i Europa</li> <li>*gi eks på viktige tanker og oppdagelser på denne tida, og hvorfor disse skapte uro i Europa</li> <li>*beskrive hvem Elisabet 1. og Ludvik 14. var, og hva de er kjent for</li> <li>*gi eks på hva filosofene diskuterte i opplysningstida</li> </ul>	Historisk emne. “Renessanse og opplysningstid”, “De store oppdagelsesreisene” (Trekanthandel) og “Fra pest og krise til bedre tider” i Midgard 7.	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.
August - november	Beskrive sentrale hendinger som har ført fram til det demokratiet vi har i Noreg i dag og samanlikne korleis enkeltmenneske har høve	<ul style="list-style-type: none"> <li>*forklare hva svartedauden er, og på hvilken måte den rammet Norge</li> <li>*fortelle kort om årsakene til at Norge kom</li> </ul>	Historisk emne. “Renessanse og opplysningstid” og “Fra pest og krise til bedre tider” i	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.

	til å påverke i ulike styresett.	<p>under dansk styre i denne tiden</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>*forklare hva det vil si at Norge var under dansk styre</li> <li>*kunne fortelle om dagligliv, handel og næringer i dansketida</li> <li>*kjenne til viktige kilder fra perioden</li> </ul>	Midgard 7. Demokratiforståelse.		
Desember - februar	Utforske og presentere ei global utfordring ved berekraftig utvikling og kva for konsekvensar ho kan ha, og utvikle forslag til korleis ein kan vere med på å motverke utfordringa og korleis samarbeid mellom land kan bidra.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne fortelle om sammenhengen mellom forbruk og forurensning</li> <li>*forklare hvordan utslipp av CO2 og andre klimagasser virker inn på klimaet på jorda</li> <li>*kunne gi eks på hvordan forurensning kan ødelegge levevilkårene til mennesker, planter og dyr</li> <li>*fortelle hvoran Norge samarbeider med andre land for å redusere forurensningen</li> <li>*diskutere hva vi kan gjøre for å forurense mindre</li> </ul>	Kapittel "På flukt" og "Forbruk og forurensning" i Midgard 7. Ressurser: FN-sambandet.	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.
Desember – Februar (evnt kort rundt FN-	Samtale om menneske- og likeverd og samanlikne korleis menneskerettane er	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne forklare hvorfor noen må flykte fra hjemlandet sitt</li> <li>*fortelle hvor flyktninger som kommer til Norge kommer fra</li> </ul>	Fokus på FN-dagen. Demokrati og diktatur. Kapittel "På flukt" og "Forbruk og	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.

dagen, 24.oktober)	blitt og blir varetekne i ulike land.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*samtale med andre om hvordan det kan være å komme som flyktning til et fremmed land</li> <li>*fortelle om arbeidet som FN og andre internasjonale organisasjoner gjør for å hjelpe flyktninger</li> </ul>	forurensing” i Midgard 7.		
Desember - Februar	Reflektere over kvifor konflikter oppstår, og drøfte korleis den enkelte og samfunn kan handtere konflikter.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne forklare hvorfor noen må flykte fra hjemlandet sitt</li> <li>*fortelle hvor flyktninger som kommer til Norge kommer fra</li> <li>*samtale med andre om hvordan det kan være å komme som flyktning til et fremmed land</li> <li>*fortelle om arbeidet som FN og andre internasjonale organisasjoner gjør for å hjelpe flyktninger</li> </ul>	Problemløsning, Demokratiforståelse, FN. Kapittel “På flukt” i Midgard 7.	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.
Mars - Mai	Beskrive geografiske hovudtrekk i ulike delar av verda og reflektere over korleis desse hovudtrekka påverkar menneska som bur der.	<ul style="list-style-type: none"> <li>*kunne beskrive sammenhengen mellom klima og landskapstyper</li> <li>*kunne beskrive landskapstypene regnsg, gresslette, ørken</li> <li>*forklare hvordan menneskene tilpasser seg ulike typer natur</li> </ul>	Hele verden. Kapittel “Landskap og levemåter” og “Du store verden” i Midgard 7.	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.

		*gi eks på internasjonalt urfolksamarbeid			
Juni	Lære om ulike lover og regler knytta til rusmidler, og drøfta kva bruk og misbruk kan bety for deg og andre.	*kunne kjenne til lover og regler knyttet til alkohol, tobakk og narkotika *kjenne til hvilke konsekvenser rusmisbruk har for samfunnet *kunne drøfte hva bruk og misbruk av rus kan bety for deg eller andre	Kapittel "Rus" i Midgard 7	Lese og jobbe med oppgaver. Klassediskusjoner.	Muntlige og skriftlige vurderinger. Kapittelprøve.